

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра таксації лісу та лісового менеджменту

ЗАТВЕРДЖЕНО

ННІ лісового і садово-паркового господарства

11.06.2026 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«Методологія та організація досліджень лісових екосистем»

Галузь знань Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»

Спеціальність Н4 «Лісове господарство»

Освітня програма «Лісове господарство»

ННІ Лісового і садово-паркового господарства

Розробники: проф., д.с.-г.н. Лакида П.І, проф., д.с.-г.н. Васишин Р.Д.,

доц. к.с.-г.н. Бала О.П.

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни «Методологія та організація досліджень лісових екосистем»

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Методологія та організація досліджень лісових екосистем» у сукупності з вивченням інших освітніх компонентів у межах освітньої програми «Лісове господарство» студенти набудуть концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері лісового господарства та є основою для оригінального мислення, забезпечення сталого розвитку та проведення досліджень, приймати ефективні рішення з питань лісового господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень, відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані, розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері лісового господарства.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	Н4 Лісове господарство	
Освітня програма	Лісове господарство	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4,0	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	2	2
Лекційні заняття	15 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.	8 год.
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	90 год.	104 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	-

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета. Сучасний етап науково-технічного розвитку суспільства висуває нові, набагато вищі вимоги до творчого потенціалу фахівців, що передбачає володіння новими науковими методами, вміння орієнтуватися в потоці наукової інформації, знаходити найраціональніші технологічні й організаційні рішення. «Методологія та організація досліджень лісових екосистем» – навчальна дисципліна, яка передбачає засвоєння методологічних засад наукової праці, уміння збирати і опрацьовувати інформацію, розробляти програми наукових досліджень, аналізувати одержані результати та оформляти їх у вигляді різних наукових праць.

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни:
відсутні.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі лісового та мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 7. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед населення для формування в них екологічного мислення, свідомості та відповідальності за стан довкілля.

Програмні результати навчання (РН):

РН 1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері лісового господарства та є основою для оригінального мислення, забезпечення сталого розвитку та проведення досліджень.

РН 2. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері лісового господарства.

РН 3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень

РН 4. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані;

РН 6. Оцінювати стан лісових фітоценозів, лісові ресурси в конкретних лісорослинних умовах, їх потенціал та прогнозувати можливості використання.

РН 7. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів та ризиків, а також економічних, правових та екологічних аспектів.

РН 8. Розробляти та вдосконалювати технологічні і виробничі процеси, впроваджувати сучасні цифрові технології.

РН 9. Визначати критерії ефективності та обирати оптимальну стратегію ведення лісового господарства залежно від зовнішніх та внутрішніх умов;

РН 10. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань лісового господарства та дотичних проблем до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПРН 11. Застосовувати сучасні експериментальні та математичні методи, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач лісового та мисливського господарства.

ПРН 12. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій й продуктів лісового та мисливського господарства та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	л а б	ін д	с.р.		л	п	л а б	інд	с.р.	
Модуль 1. Базові засади організації наукових досліджень														
Тема 1. Поняттєво-термінологічний апарат наукових досліджень	1-2	14	2	2			10	19	1	1				17
Тема 2. Організація науково-дослідної роботи	3-4	22	2	2			18	19	1	1				17
Тема 3. Методологія та методи наукових досліджень	5-6	24	3	3			18	22	2	2				18
Разом за модулем 1		60	7	7			46	60	4	4				52
Модуль 2. Дослідження лісових екосистем та академічна доброчесність														
Тема 1. Методологія досліджень лісових екосистем	7-8	14	2	2			10	14	1	1				12
Тема 2. Особливості підготовки наукових праць лісівничої науки. Основи інтелектуальної власності	9-10	26	4	4			18	26	2	2				22
Тема 3. Доброчесність у науковій роботі	11-15	20	2	2			16	20	1	1				18
Разом за модулем 2		60	8	8			44	60	4	4				52
Усього годин		120	15	15			81	120	8	8				104

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняттєво-термінологічний апарат наукових досліджень	3
2	Організація науково-дослідної роботи	3
3	Методологія та методи наукових досліджень	2
4	Методологія досліджень лісових екосистем	3
5	Особливості підготовки наукових праць лісівничої науки. Основи інтелектуальної власності	2
6	Доброчесність у науковій роботі	2

4. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		годин
1	Наукові твори як об'єкти інтелектуальної власності та реферативний аналіз наукових статей	3
2	Пошук наукової інформації та підготовка списку бібліографічних посилань	4
3	Структурування та узагальнення наукової лісівничої інформації	4
4	Оформлення результатів дослідження у формі магістерської роботи	4

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розв'язання ситуаційних задач із оцінки, аналізу та редагування наукових творів	45
2	Підготовка тез доповіді на наукову конференцію	45

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- модульне тестування;
- розрахункові роботи
- захист практичних робіт;
- самооцінювання.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування);
- самостійна робота (виконання завдань).

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Базові засади організації наукових досліджень		
Практична робота 1. Наукові твори як об'єкти інтелектуальної власності та реферативний аналіз наукових статей	ПРН. 01, 02, 03, 04, 06, 11, 12. Знати базові поняття методології досліджень. Знати дослідницькі принципи науки; методи наукового пізнання; особливості організації та проведенні наукових досліджень. Знати основи теоретичних та експериментальних досліджень, технологія наукової діяльності; види звітності наукових досліджень.	15
Практична робота 2. Пошук наукової інформації та підготовка списку бібліографічних посилань		15
Самостійна робота 1. Розв'язання ситуаційних задач із оцінки, аналізу та редагування наукових творів		20
Модульна контрольна робота 1.		50
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Дослідження лісових екосистем та академічна доброчесність		
Практична робота 3. Структурування	ПРН. 01, 02, 07, 08, 09, 10, 12. Знати базові	15

та узагальнення наукової лісівничої інформації	засади методології дослідження лісових екосистем та етапи дослідження лісових фітоценозів. Знати стилі наукової мови, особливості підготовки рукопису наукової праці, основи інтелектуальної власності. Знати поняття академічної доброчесності, види порушень академічної доброчесності.	
Практична робота 4. Оформлення результатів дослідження у формі магістерської роботи		15
Самостійна робота 2. Підготовка тез доповіді на наукову конференцію		20
Модульна контрольна робота 2.		50
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо деделайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (здача робіт із запізненням до одного тижня зменшує оцінку на 1 бал, від одного тижня і більше – від половини можливих балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Використання недозволених джерел інформації під час контрольних робіт та підсумкової атестації заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Самостійні роботи та реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із директором інституту)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4302>;
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Левченко В. В. Методологія наукових досліджень. Методичні вказівки та завдання до практичних занять і самостійних робіт для студентів зі спеціальності 8.09010301 – „Лісове господарство” освітньо-кваліфікаційного рівня „Магістр” 2-е видання, перероблене і доповнене. Київ : НУБіП України, 2012. 28 с.

2. Антонюк В. С., Полонський Л. Г., Аверченков В. І., Малахов Ю. А. Методологія наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: ННТУ «КПІ», 2015. 276 с.
3. Кислий В. М. Організація наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Університетська книга, 2018. 224 с.
4. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.
5. Євтушенко М. Ю., Хижняк М. І. Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 350 с.
6. Свириденко В. Є., Бабіч О. Г., Киричок Л. С. Лісівництво : підручник. Київ : Арістей, 2008. 544 с.
7. Маурер В. М., Кайдик О. Ю. Екоадаптаційне відтворення лісів : навч. посібник. Київ: Видавничий центр НУБіП України, 2016. 220 с.
8. Миронюк В. В., Свинчук В. А., Білоус А. М., Василюшин Р. Д. Лісова таксація : навч. посібник. Київ : РВВ НУБіП України, 2019. 220 с.
9. Василюшин Р. Д. Еколого-енергетичний потенціал лісів Українських Карпат та його стале використання. Монографія. Київ: ТОВ «ЦП «Компринт», 2018. 303 с.
10. Генсірук С. А. Ліси України. Монографія. Львів: УДЛТУ, 2002. 496 с.
11. Довідник лісового фонду України [укладений спеціалістами виробничо-технологічного відділу ВО «Укрдержліспроєкт» за матеріалами державного обліку лісів станом на 01.01.2011 р.]. Ірпінь: ВО «Укрдержліспроєкт», 2012. 130 с.
12. Лакида П. І., Василюшин Р. Д., Блищик В. І., Білоус А. М., Матушевич Л. М., Лащенко А. Г., Бала О. П., Матейко І. М., Морозюк О. В., Ковалевський С. С., Хань Є. Ю., Ситник С. А., Бокоч В. В., Блищик І. В., Приліпко І. С., Мельник О. М., Дубровець Б. В. Листяні деревостани України: фітомаса та експериментальні дані. Монографія. Корсунь-Шевченківський: ФОП В. М. Гаврищенко, 2017. 483 с.
13. Закон України „Про внесення змін до Закону України „Про авторське право і суміжні права”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text> (дата звернення 25.05.2025).